

Doelenlijn muzische ontwikkeling volgens ZILL

Aangepast document door Daria Loyens – busbizart.com

Muzische grondhouding

MUgr1 De wereld open benaderen met aandacht voor en goesting in het kunstzinnige, de verbeelding, de creativiteit en het esthetische.

MUgr2 Durven Fantaseren en Beleven.

MUgr3 Zich bewust worden van de eigen muzische en creatieve mogelijkheden(talenten) en die tonen.

MUgr4 Overall muzische mogelijkheden zien en benutten.

MUgr5 Inspelen op de muzische beleving van anderen: de uitvoerder of het publiek.

Muzische geletterdheid

MUge1 De wisselwerking tussen muzisch beschouwen en creëren illustreren.

MUge2 De muzische bouwstenen beleven, herkennen, onderzoeken en hanteren.

MUge3 Boodschappen en symboliek in kunst en muzische expressie begrijpen en verwerken.

MUge4 Diverse (kunstzinnige) cultuurervaringen opdoen en verwerken; de waarde en functie van kunst in de samenleving ervaren.

MUge5 Muzische domeinen, hun werkvormen en vormgevingsmiddelen ontdekken, doelgericht kiezen en combineren om zich expressief te uiten.

Muzische vaardigheid

MUva1 Tot kwaliteitsvol muzisch samenspel komen.

MUva2 Gericht beschouwen van beelden, muziek, dans en drama met oog voor de muzische bouwstenen, werkvormen en vormgevingsmiddelen.

MUva3 de technische en expressieve vaardigheden die nodig zijn om zich muzisch uit te drukken in beeld, muziek, dans en drama verfijnen.

Muzische Grondhouding

MUgr1 De wereld open benaderen met aandacht voor en goesting in het kunstzinnige, de verbeelding, de creativiteit en het esthetische.

MUgr1.1 De leerling exploreert onbevangen het kunstzinnige in de omgeving. (2.5j-6j)

MUgr1.2 De Leerling is verwonderd door kunsten. (2.5j-6j)

MUgr1.3 De leerling beleeft plezier aan kunst. (2.5j-6j)

MUgr1.4 De leerling ervaart dat smaken verschillen. (2.5j-6j)

MUgr1.5 De leerling exploreert gericht het kunstzinnige in de omgeving. (6j-8j)

MUgr1.6 De leerling is nieuwsgierig naar kunst en kan ervan kunnen genieten. (6j-8j)

MUgr1.7 De leerling staat open voor het verschil in smaken. (6j-8j)

MUgr1.8 De leerling ontwikkelt gevoeligheid voor het kunstzinnige in de wereld. (8j-10j)

MUgr1.9 De leerling laat nieuwe kunstervaringen toe. (8j-10j)

MUgr1.10 De leerling toont interesse in kunst en kan ervan genieten. (8j-10j)

MUgr1.11 De leerling beseft en aanvaardt dat de beleving van kunst persoonsgebonden is. (8j-10j)

MUgr1.12 De leerling zoekt het kunstzinnige in de wereld bewust op. (10j-12j)

MUgr1.13 De leerling kan het kunstzinnige in de wereld zonder vooroordelen benaderen. (10j-12j)

MUgr1.14 De leerling is geïnteresseerd in kunst. (10j-12j)

MUgr1.15 De leerling kan door kunst geraakt worden. (10j-12j)

MUgr1.16 De leerling beseft dat de beleving van kunst persoons- en context gebonden is en kan daar respectvol mee omgaan. (10j-12j)

MUgr2 Durven Fantaseren en Beleven.

MUgr2.1 De leerling beleeft plezier aan verzonden situaties. (2.5j-6j)

MUgr2.2 De leerling benadert de werkelijkheid speels. (2.5j-6j)

MUgr2.3 De leerling kan opgaan in de eigen fantasie. (2.5j-6j)

MUgr2.4 De leerling beleeft plezier aan het gebruiken van de eigen verbeelding in een muzische context. (6j-8j)

MUgr2.5 De leerling kan onder begeleiding verder denken dan het gebruikelijke. (6j-8j)

MUgr2.6 De leerling kan zoeken naar een creatieve en fantasievolle vormgeving. (6j-8j)

MUgr2.7 De leerling beleeft plezier aan het bewust aanspreken van de verbeeldingskracht. (8j-10j)

MUgr2.8 De leerling durft afstappen van het gewone en van het gebruikelijke. (8j-10j)

MUgr2.9 De leerling durft zijn verbeelding in te zetten in de vormgeving. (8j-10j)

MUgr2.10 De leerling blijft plezier beleven aan het verbeelden in diverse contexten. (10j-12j)

MUgr2.11 De leerling durft ongewone verbanden te zien en te leggen. (10j-12j)

MUgr2.12 De leerling durft fantasievol improviseren en vormgeven. (10j-12j)

MuGr3 Zich bewust worden van de eigen muzische en creatieve mogelijkheden(talenten) en die tonen.

MUgr3.1 De leerling wordt zich bewust van en interesse in expressievormen en dit aangeven of laten blijken in (spontane) persoonlijke keuzes. (2.5j-8j)

MUgr3.2 De leerling ervaart bij zichzelf wat goed lukt en kan dit uitdrukken. (2.5j-8j)

MUgr3.3 De leerling kan met ondersteuning een (eigen) creatie presenteren voor vertrouwde personen in een veilige omgeving. (2.5j-8j)

MUgr3.4 De leerling is in spontane expressie zichzelf zijn. (2.5j-8j)

MUgr3.5 De leerling toont een persoonlijke stijl. (2.5j-8j)

MUgr3.6 De leerling wordt zich bewust van de eigen voorkeuren. (8j-10j)

MUgr3.7 De leerling kan keuzes maken die aansluiten bij de eigen voorkeur en dit communiceren. (8j-10j)

MUgr3.8 De leerling doet, in een afgebakende opdracht en in overleg met anderen, een voorstel waarin eigen muzisch talent aan bod komt. (8j-10j)

MUgr3.9 De leerling toont zijn eigen mogelijkheden aan anderen in een vertrouwde omgeving. (8j-10j)

MUgr3.10 De leerling is zich bewust van zijn eigen interesses, creatieve mogelijkheden binnen de verschillende domeinen. (10j-12j)

MUgr3.11 De leerling is zich bewust van zijn eigen beperkingen binnen de verschillende domeinen. (10j-12j)

MUgr3.12 De leerling kan zijn verdere ontwikkelkansen aangeven. (10j-12j)

MUgr3.13 De leerling kan anderen ondersteunen vanuit zijn eigen muzisch talent. (10j-12j)

MUgr3.14 De leerling toont zijn eigen muzisch talent aan anderen in diverse contexten. (solo, groep) (10j-12j)

MUgr3.15 De leerling neemt initiatief om zijn eigen talent tot zijn recht te laten komen. (10j-12j)

MUgr3.16 De leerling kan praten over de wijze waarop men zich uitdrukt in beeld, muziek, dans en drama. (10j-12j)

MUgr3.17 De leerling kan zijn persoonlijke expressiestijl verder ontwikkelen. (10j-12j)

MUgr4 Overal muzische mogelijkheden zien en benutten.

MUgr4.1 De leerling staat open voor muzische kansen in de omgeving. (2.5j-6j)

MUgr4.2 De leerling kan zich onder stimulans van anderen muzisch uiten. (2.5j-6j)

MUgr4.3 De leerling reageert spontaan op muzische prikkels: meebewegen op muziek, reageren op drama, meedansen met anderen,... (2.5j-6j)

MUgr4.4 De leerling heeft oog voor muzische prikkels in het dagelijks leven. (6j-8j)

MUgr4.5 De leerling grijpt kansen om zich muzisch uit te drukken. (6j-8j)

MUgr4.6 De leerling is Alert voor muzische impulsen. (8j-10j)

MUgr4.7 De leerling is verwonderd over muzisch initiatief dat anderen nemen. (8j-10j)

MUgr4.8 De leerling is kan actief inspelen op de muzische mogelijkheden die zich aandienen. (8j-10j)

MUgr4.9 De leerling blijft Speels en verwonderd blijven kijken naar muzische impulsen uit de brede omgeving. (10j-12j)

MUgr4.10 De leerling durft eigen muzische acties bedenken en uitvoeren in gevarieerde contexten. (10j-12j)

MUgr5 Inspelen op de muzische beleving van anderen: de uitvoerder of het publiek.

MUgr5.1 De leerling kan Spontaan meegaan in de verbeelding en de opzet van de uitvoerder (kunstenaar, andere kinderen). (2.5j-4j)

MUgr5.2 De leerling ervaart dat muzische expressie reacties losmaakt bij anderen. (2.5j-4j)

MUgr5.3 De leerling beleeft een persoonlijk gevoel bij het werk van een uitvoerder. (4j-6j)

MUgr5.4 De leerling ervaart dat muzische expressie een (verschillend) effect heeft bij anderen. (4j-6j)

MUgr5.5 De leerling beseft dat men geraakt kan worden door de expressie van andere. (6j-8j)

MUgr5.6 De leerling is nieuwsgierig naar wat de uitvoerder (kunstenaar, andere kinderen) wil uitdrukken. (6j-8j)

MUgr5.7 De leerling kan met ondersteuning van de leerkracht eigen muzisch handelen afstemmen op anderen. (6j-8j)

MUgr5.8 De leerling gaat Gericht op zoek naar wat je raakt in een werk of creatie. (8j-10j)

MUgr5.9 De leerling staat open voor de persoon achter een muzische of kunstzinnige creatie en de boodschap. (8j-10j)

MUgr5.10 De leerling beseft dat smaken verschillen. (8j-10j)

MUgr5.11 De leerling houdt rekening met het publiek en hun reacties. (8j-10j)

MUgr5.12 De leerling leeft Zich in en heeft actief interesse tonen in de leef- en gevoelswereld van de uitvoerder (kunstenaar, andere leerling). (10j-12j)

MUgr5.13 De leerling kan bewust rekening houden met mogelijke, verschillende reacties. (10j-12j)

Muzische geletterdheid

MUge1 De wisselwerking tussen muzisch beschouwen en creëren illustreren.

MUge1.1 Het verschil ervaren tussen muzisch beschouwen en creëren door het beschouwen ideeën opdoen voor het eigen creëren. (2.5j-5j)

MUge1.2 Het samenspel ervaren tussen muzisch beschouwen en creëren. (5j-9j)

MUge 1.3 Actief kansen grijpen om intens te beschouwen en ervaren hoe dit het creëren voedt. (5j-9j)

MUge1.4 De wisselwerking van beschouwen en creëren bewust ervaren tijdens het muzisch proces en hierover communiceren. (9j-12j)

MUge 1.5 Bewust opzoek gaan naar (kunst)impressies om de eigen creatie te versterken. (9j-12j)

MUge 1.6 Reflecteren over de wisselwerking tussen beschouwen en creëren. (9j-12j)

MUge2 De muzische bouwstenen beleven, herkennen, onderzoeken en hanteren.

MUge2.1 Beeld

MUge2.1.1 Licht

MUge2.1.1.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Licht, donker en schaduw.

Lichte en donker tinten.

Lichtbron.

(2.5j-5j)

MUge2.1.1.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding spelen met:

Natuurlijk licht en kunstlicht.

Lichtrichting. (5j-8j)

MUge2.1.1.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en creatief gebruik maken van:

Zijlicht en tegenlicht.

Verschillende soorten licht en schaduw in een werk.

Het effect van veel of weinig licht en van het soort licht (sfeer)

(8j 10j)

MUge2.1.1.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en creatief gebruik maken van:

Silhouet.

Weerkaatsing.

Eigen schaduw en (slag)schaduw.

Het lichtspel in een werk.

(10j-12j)

MUge2.1.2 Ruimte

MUge2.1.2.1 Speels en onder begeleiding beleven van:
Ordeningen in de ruimte; op, onder, achter, voor, midden.
Bovenkant, onderkant, zijkant.
Dichtbij, veraf, dichterbij, verder weg, naast.
Rechter en linkerkant.
Ruimtelijke relaties tussen objecten in een beeldend werk.
Ruimtelijk werk (volumes), bouwen.
Plaatsing van figuren op het werkvlak.
(2.5j-5j)

MUge2.1.2.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding spelen met:
Een grondlijn (horizon) in beeldend werk.
Ruimtegevoel door aanzichten met elkaar te combineren.
Afsnijding en overlapping.
Verschillende standpunten bij een beeldend werk.
(5j-8j)

MUge2.1.2.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en creatief gebruik maken van ruimtelijke relaties:
Wat verder weg is, is kleiner.
Afsnijding en overlapping.
Perspectief: voor- en achtergrond.
Verschillende standpunten gebruiken om eigen werk beter te bekijken en te versterken.
Ruimte innemen, doorsteken en omvatten (constructies)
(8j-10j)

MUge2.1.2.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en creatief gebruik maken van ruimtelijke relaties:
Op het voorplan meer details, fellere kleuren, duidelijker vormen.
Perspectief: standpunt, kikvorspectief, vogelperspectief.
Ruimte innemen, ruimte omvatten en ruimte doorsteken.
Interieur – exterieur.
(10j-12j)

MUge2.1.3 Lijn

MUge2.1.3.1 Speels en onder begeleiding beleven van:
Gebruik van lijnen en punten in de eigen omgeving.
Verschillende soorten punten en lijnen.
(2.5j-5j)

MUge2.1.3.2 Bewust waarnemen, verbeelden en benoemen van soorten lijnen: gegolfd, hoekig, zigzag, vloeiend, dik, dun, rafelig ... (5j -8j)

MUge2.1.3.3 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding spelen met:

Soorten lijnen: spiraalvormig, grillig, diagonaal, evenwijdig, arcering.

De gevoelswaarde van een lijn.

Herhaling en ritme.

Punt- en lijnstructuren.

(8j-10j)

MUge2.1.3.4 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en creatief gebruik maken van:

Verschillende lijnsoorten in eigen werk.

Punt- en lijnstructuren (ritme, patroon, arcering ...) om een gevoelswaarde op te roepen.

(10j-12j)

MUge2.1.4 Vorm

MUge2.1.4.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Eenvoudige vormen.

Grootte en vormsoort: schijf, vierkant, hoek, driehoek, bol, blok, rolvorm.

Vormkenmerken: spits, hoekig, lang, dun, groot, klein

Van eenvoudige figuren voorgesteld door omtreklijn, vlakken en volumes.

Eenvoudige patronen.

(2.5j-5j)

MUge2.1.4.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding spelen met:

Verschillende tweedimensionale basisvormen : kubus, cilinder, piramide, kegel

Verschillende vormen in een samengestelde tweedimensionale vorm.

Eenvoudige patronen.

Lichaamsvormen van mensen en dieren.

Versiering die het karakter van een vorm versterkt.

Symmetrie.

(5j-8j)

MUge2.1.4.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en creatief gebruik maken van:

Vormsoorten: open, gesloten, vorm, restvorm.

Patronen door de herhaling van vormen.

Lichaamsvormen van mensen en dieren in verhouding.

Driedimensionale vormen.

Asymmetrie en verhouding.

(8j-10j)

MUge2.1.4.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en creatief gebruik maken van:

De gevoelswaarde van een vorm.

Vormen met een symboolwaarde.
Vormcontrasten.
Samengestelde driedimensionale vormen.
Karakteristieke houdingen van mensen en dieren.
Stileren en abstracte vormgeving.
(10j-12j)

MUge2.1.5 Kleur

MUge2.1.5.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Kleuren en kleurnuances.
Hoofdkleuren: geel, rood en blauw.
Kleuren: rood, oranje, geel, groen, blauw, paars, wit en zwart, grijs en bruin.
Kleuren mengen.
(2.5j-5j)

MUge2.1.5.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding spelen met:

Het onderscheid tussen kleuren.
De kleurencirkel.
Secundaire kleuren: oranje, groen, paars.
Emoties in kleuren.
Heldere en donkere kleuren.
Accentueren door kleurgebruik.
(5j-8j)

MUge2.1.5.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en creatief gebruik maken van:

Kleurenfamilies.
Tertiaire kleuren: grijswaarden en bruin.
Koude en warme kleuren.
Signaal- en camouflagekleuren.
Het karakter (psychologische eigenschappen) van een kleur.
(8j-10j)

MUge2.1.5.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en creatief gebruik maken van:

Ordering van kleuren in de kleurencirkel.
Kleur begrippen: primaire, secundaire en tertiaire kleuren.
Kleurtonen en kleurwaarde (met wit/zwart).
Kleurharmonie (door tegenstelling, gelijkheid ...).
De symboolwaarde van een kleur.
Kleur en sfeer.
(10j-12j)

MUge2.1.6 Textuur

MUge2.1.6.1 Speels en onder begeleiding beleven van verschillende texturen: hard, zacht, ruw, glad, harig, stekelig, blinkend ...
(2.5j-5j)

MUge2.1.6.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding spelen met:
Verschillende texturen: hard, zacht, ruw, glad, harig, stekelig, blinkend
Texturen en hun afdruk.
(5j-8j)

MUge2.1.6.3 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding spelen met:
Verschillende texturen: hard, zacht, ruw, glad, harig, stekelig, blinkend
Texturen en hun afdruk.
(8j-10j)

MUge2.1.6.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en creatief gebruik maken van:
Verschillende texturen in eigen werk.
Gevoelswaarde van textuur aanbrengen.
Textuur om diepte te geven op het platte vlak.
(10j-12j)

MUge2.1.7 Compositie

MUge 2.1.7.1 Speels en onder begeleiding beleven van:
De ordening van objecten in een vlak (op, onder, naast ...) of in de ruimte.
Vol en leeg.
Patroon door herhaling.
(2.5j-5j)

MUge2.1.7.2 Bewust waarnemen, verbeelden en benoemen van:
Een ordening die symmetrisch, centraal of diagonaal is.
Ritme door de herhaling van lijn, kleur en vorm.
Kleur-, lijn- en vormcontrast in een beeldend werk.
(5j-8j)

MUge2.1.7.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en creatief gebruik maken van:
duidelijke compositievormen herkennen in beeldend werk en eigen vormgeving:
Patronen (spiegelen, herhalen, roteren).
Contrasten.
Focus.
Decoratieve motieven.
De delen en het geheel van een compositie.
(8j-10j)

MUge2.1.7.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en creatief gebruik maken van:

Compositie in een vlak.
Compositie in de ruimte.
Ordering, opbouw, evenwicht.
Betekenis.
(10j-12j)

MUge2.1.7.5 Kennismaken met vormgevingsprincipes: focuspunt, ritme, evenwicht, eenheid, beweging, herhaling en contrast.

MUge2.2 Muziek

MUge2.2.1 Klankkleur

MUge2.2.1.1 Speels en onder begeleiding beleven van:
Sfeer en karakter, typische klanken en geluiden uit de omgeving.
Opvallende muzikale tegenstellingen: man-vrouw, stem - instrument ...
(2.5j-5j)

MUge2.2.1.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding spelen met:
Klankeigenschappen: duur, hoogte, kleur, sterkte en richting.
Nuances van muzikale tegenstellingen: luider - stiller, hoger - lager, samenklank - solo, voorwerp - instrument, lawaai - muziek, richting - afstand ...
(5j-8j)

MUge2.2.1.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en creatief gebruik maken van:
Klankeigenschappen: omgevingsgeluiden en klankdecors, klankkleur van instrumentengroepen, klankkleur van frequent voorkomende instrumenten.
Muzikale tegenstellingen: verschillen en gelijkenissen: voorgrond - achtergrond, deel - geheel, verhoudingen in samenspel.
(8j-10j)

MUge2.2.1.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en creatief gebruik maken van:
Klankeigenschappen: details en nuances binnen eenzelfde geluidsomgeving, klankkleur van instrumenten binnen eenzelfde instrumentenfamilie, klankkleur van nieuwe en minder bekende instrumenten, verscheidenheid door speeltechnieken en stemgebruik, stemtessituur: tenor - bas, sopraan - alt ...
Nuances van muzikale tegenstellingen: emoties in klank en muziek, eenstemmigheid - meerstemmigheid, culturele verschillen en gelijkenissen, verhouding van verschillende klankbronnen.
(10j-12j)

MUge2.2.2 Ritme

MUge2.2.2.1 Speels en onder begeleiding beleven van eenvoudige ritmes:

Ritmes verbonden aan een woord of woordgroep.

Het ritme in een lied of klankstuk.

(2.5j-5j)

MUge2.2.2.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding uitvoeren en bedenken van:

Ritmische variaties.

Twee- en driedigige maatsoorten.

Het ritme van een muzikale zin.

(5j-8j)

MUge2.2.2.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en bedenken van:

Verschillende maatsoorten.

Een eenvoudig, grafisch voorgesteld ritme.

Eenvoudige ritmische motieven.

Ritmisch voor- en naspel.

Ritmische begeleiding bij een lied of klankstuk.

(bekende) Ritmes.

(8j-10j)

MUge2.2.2.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken van:

Opeenvolgingen en combinaties van meerdere eenvoudige ritmes.

De visuele weergave van ritmes.

Een ritmisch motief met kwart, halve en achtste noten.

(10j-12j)

MUge2.2.3 Melodie

MUge2.2.3.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Hoog en laag.

Eenvoudige melodieën.

(2.5j-5j)

MUge2.2.3.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding uitvoeren en bedenken van:

Eenvoudige melodieën en melodische motiefjes.

Een melodisch thema.

(5j-8j)

MUge2.2.3.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en bedenken van:

Een complexere melodielijn.

Een melodisch motief.

Een melodische ostinaat.

(8j-10j)

MUge2.2.3.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken van:
Verschillende melodische eenheden (motieven).
Twee of drie afwisselende of door elkaar lopende melodielijnen.
Een grafische notatie van een eenvoudig melodieverloop.
(10j-12j)

MUge2.2.4 Tempo

MUge2.2.4.1 Speels en onder begeleiding beleven van:
Snel en traag.
Opvallende tempowisselingen.
(2.5j-5j)

MUge2.2.4.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding uitvoeren van:
Tempowisselingen in een contrastrijk muziekstuk.
Muziekstukjes (vocaal en instrumentaal) in verschillende tempi.
Een aangehouden tempo.
Een traag/snel tempo in een zelf ontworpen klankstuk.
(5j-8j)

MUge2.2.4.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en bepalen van:
Het tempo en tempoverschillen in een contrastrijk muziekstuk.
Een aangegeven tempo bij een bekend lied of muziekstuk.
Het tempo in een zelf ontworpen klank- of muziekstuk.
(8j-10j)

MuGe2.2.4.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bepalen van:
Tempo, tempoverschillen en tempowisselingen in een muziekstuk.
Basisbegrippen voor tempo en voor wat het oproept.
Aangegeven tempo en tempowisselingen bij een lied of klankstuk.
Tempovariaties in een zelfontworpen klankstuk.
(10j-12j)

MUge2.2.5 Dynamiek

MUge2.2.5.1 Speels en onder begeleiding beleven van:
Luid en stil.
Staccato en legato.
Veel, weinig, geen klank of geluid.
(2.5j-5j)

MUge2.2.5.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding uitvoeren van:
Schakeringen in klank- en toonsterkte.
Staccato of legato.

Duidelijke variaties in klank- en muziekstukken: meer geluid, minder geluid en stilte.
(5j-8j)

MUge2.2.5.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren van:

De dynamiek in een contrastrijk muziekstuk.

Nuances in klank en toonsterkte bij het zingen van een lied en het bespelen van een instrument.

Grafische symbolen die dynamiek van een muziekstuk weergeven.

(8j-10j)

MUge2.2.5.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bepalen van:

De dynamiek in een muziekstuk.

Dynamische accenten bij het zingen van een lied en het bespelen van een instrument.

Grafische tekens om de dynamiek in een (eigen) compositie te interpreteren en weer te geven.

(10j-12j)

MUge2.2.6 Structuur/vorm

MUge2.2.6.1 In een lied of klankstuk speelt en onder begeleiding ervaren van:

Herhaling.

Eenvoudige muziekpatronen.

(2.5j-5j)

MUge2.2.6.2 In een lied of klankstuk of in een grafische muzieknotatie bewust beleven, herkennen en onder begeleiding uitvoeren van:

Muzikale zinnen in een lied.

Herhaling, variatie en contrast in een muziekfragment.

Melodie- en ritmepatronen.

Echo, herhaling, eenvoudige structuren en ostinaten.

(5j-8j)

MUge2.2.6.3 In een stuk muziek of in een grafische partituur bewust beleven, herkennen, uitvoeren en bedenken/bepalen van:

Muzikale zinnen, motieven, thema's in een muziekstuk.

De structuur van een muziekfragment (ABA, rondo ...) (met visuele ondersteuning).

Een eenvoudige structuur in een eigen compositie.

Een eenvoudige structuur in een grafische notatie.

(8j-10j)

MUge2.2.6.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken/bepalen van:

Herhaling, variatie en contrast in een muziekfragment.

Canon, echo en ostinaat.

Een structuur in een eigen compositie.

Eenvoudige structuren in grafische partituren.

De grafische weergave van een structuur van een eigen werk.

Herhalingen en contrast in muzikale vormen: ABA en rondo.

(10j-12j)

MUge2.2.7 Samenklank

MUge2.2.7.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Harmonische samenklank.

Samen zingen.

Samenklank van twee of meerdere instrumenten of stemmen in een contrastrijk muziekfragment.

Instrumentaal samenspelen met anderen.

(2.5j-5j)

MUge2.2.7.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding deelnemen aan:

Samen zingen.

Orkestgebonden samenspel op verschillende instrumenten.

Een solo-instrument of solostem in een contrastrijk muziekstuk.

(5j-8j)

MUge2.2.7.3 Bewust beleven, herkennen, beschrijven van en deelnemen aan:

Samen zingen en spelen in groep (wisselzang, echo zingen ...).

De samenklank van instrumenten in een contrastrijk muziekstuk.

Instrumentale of vocale begeleiding.

Eenstemmig en meerstemmig musiceren.

(8j-10j)

MUge2.2.7.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken van:

Eenstemmige liederen en canons met begeleiding.

De verschillende partijen in een muziekstuk.

De eigen partij in een grafische notatie met meerdere stemmen.

Samenklank in een eigen compositie.

(10j-12j)

MUge2.3 Dans

MUge2.3.1 Tijd (duur, tempo, cadans)

MUge2.3.1.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Verschil tussen korte en lange, snelle en trage bewegingen.

Cadans.

(2.5j-5j)

MUge2.3.1.2 Bewust beleven en herkennen van:

Duur en tempo in bewegingen.

Cadans.

(5j-8j)

MUge2.3.1.3 Bewust beleven, herkennen en met eigen woorden beschrijven en onder begeleiding toepassen van:

Duur en tempo in bewegingen.

Cadans.

(8j-10j)

MUge2.3.1.4 Bewust beleven, herkennen beschrijven en gericht toepassen van:

Duur en tempo in bewegingen.

Cadans.

(10j-12j)

MUge2.3.2 Structuur (volgorde en frasering)

MUge2.3.2.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Begin, midden en einde van een beweging.

Een eenvoudige dansstructuur.

(2.5j-5j)

MUge2.3.2.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding uitvoeren en bedenken van:

Een eenvoudige bewegingszin.

Een eenvoudige dansstructuur.

(5j-8j)

MUge2.3.2.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en bedenken van:

Samenhangende bewegingszinnen.

Een dansstructuur.

(8j-10j)

MUge2.3.2.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken van:

Variaties op bewegingszinnen.
Een choreografie (dmv herhaling, variatie, contrast).
(10j-12j)

MUge2.3.3 Kracht (spanning, gewicht, energie)

MUge2.3.3.1 Speels en onder begeleiding beleven van:
Zware en lichte bewegingen.
Gespannen en ontspannen bewegingen.
(2.5j-5j)

MUge2.3.3.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding uitvoeren van:
Gespannen en ontspannen.
Zware en lichte bewegingen.
(5j-8j)

MUge2.3.3.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en bedenken van:
Variatie in spierspanning en gewicht.
Energieke en zachte bewegingen.
(8j-10j)

MUge2.3.3.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken van:
Kracht (spierspanning, gewicht en energie) in een beweging.
Variaties in bewegingsenergie tijdens een dansstuk.

MUge2.3.4 Vorm (vorm en grootte van de beweging)

MUge2.3.4.1 Speels en begeleiding beleven van:
Verschillende vormen die je kan aannemen met je lichaam.
Bewegingen ter plaatse en met verplaatsing.
Grote en kleine bewegingen.
(2.5j-5j)

MUge2.3.4.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding uitvoeren van:
Beweging met het hele lichaam en met lichaamsdelen (isolaties).
Verschillende tegengestelde vormen (open/gesloten, hoekig/rond) die je met het lichaam kan aannemen.
(5j-8j)

MUge2.3.4.3 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken van:
Het vergroten en verkleinen van bewegingen.
Vervormen van bewegingen.
Variaties in vormen die je met het lichaam kan aannemen.
(8j-10j)

MUge2.3.4.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken van:
Variaties in vormen en grootte van de beweging.
De gevoelswaarde van een vorm.
(10j-12j)

MUge2.3.5 Ruimte (vloerpatronen, richtingen, plaats, ruimtelagen)

MUge2.3.5.1 Speels en onder begeleiding beleven van:
Het gebruik van verschillende richtingen in de ruimte.
Diverse opstellingen en vloerpatronen.
Ruimtelagen laag en hoog.
(2.5j-5j)

MUge2.3.5.2 Bewust beleven, herkennen en onder begeleiding uitvoeren van:
Verplaatsingen in een afgesproken richting en opstelling.
Bewegingen via vloerpatronen.
Bewegingen in ruimtelagen.
(5j-8j)

MUge2.3.5.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en bedenken van:
Verschillende richtingen in dans.
Verschillende opstellingen in de ruimte (cirkel, lijn, kriskras ...).
Verschillende ruimtelagen in dans (laag, midden, hoog) en de overgang ertussen.
(8j-10j)

MUge2.3.5.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken van:
Variatie in het gebruik van vloerpatronen en richtingen.
De opstelling van dansers in een ruimte.
Variatie in het gebruik van ruimtelagen tijdens de dans.
(10j-12J)

MUge2.3.6 Relatie (samen bewegen en dansen)

MUge2.3.6.1 Speels en onder begeleiding beleven van het afstemmen van een beweging op de beweging van een ander.
(2.5j-5j)

MUge2.3.6.2 Bewust beleven, herkennen, en onder begeleiding uitvoeren van:
Eenvoudige, synchrone bewegingen.
Bewegingen die inspelen op de bewegingen van anderen.
(5j-8j)

MUge2.3.6.3 Bewust beleven, herkennen, uitvoeren en bedenken van:
Synchrone bewegingen.

Bewegingen die inspelen op de bewegingen van iemand anders (spiegelen, vraag/antwoord, leiden en volgen, actie-reactie ...)

(8j-10j)

MUge2.3.6.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven, uitvoeren en bedenken van:

Contrasten en variaties maken op bewegingen van anderen.

Bewegingen die in interactie gaan met bewegingen van anderen via leiden en volgen, vraag en antwoord, actie en reactie ...

(10j-12j)

MUge2.4 Drama

MUge2.4.1 Rol (inleving, transformatie, rolvastheid, oogcontact, présence en focus)

MUge2.4.1.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Het spelen van gekende of gefantaseerde rollen.

Houdingen en bewegingen van een type of gekend dier.

Rolvastheid.

Stemgebruik.

(2.5j-5j)

MUge2.4.1.2 Bewust beleven en herkennen van:

Inleving in een gekend of verzonnen personage.

Houdingen en bewegingen van een personage.

Typische kenmerken van een personage via lichaamstaal (met attributen, kledij) en stemgebruik.

Rolvastheid.

(5j-8j)

MUge 2.4.1.3 Bewust beleven, herkennen en met eigen woorden beschrijven en onder begeleiding toepassen van:

Inleving in een personage en reactie vanuit de rol op anderen.

Nuanceren van bewegingen en houdingen die horen bij het personage.

Het vasthouden van belangrijke kenmerken van een rol in taal en bewegingn.

Het spelen van een personage voor een publiek.

(8j-10j)

MUge 2.4.1.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven en gericht toepassen van:

Een geloofwaardige inleving en reactie op verschillende situaties (verbaal, non-verbaal)

Het verzinnen van personages door stil te staan bij de psychologische en fysieke kenmerken.

Motieven en gevoelens.

Rolvastheid in taal en beweging.

Oogcontact met het publiek.

Het pakken van de aandacht van het publiek.

(10j-12j)

MUge2.4.2 Handeling en taal (mimisch uitbeelden)

MUge2.4.2.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Bekende handeling en situaties uit de eigen belevingswereld.

Taalspel.

(2.5j-5j)

MUge2.4.2.2 Bewust beleven en herkennen van:

Handeling horend bij een personage, ruimte of situatie.

Het gevarieerd weergeven van een eenvoudige handeling of situatie.

Taalspel.

(5j-8j)

MUge2.4.2.3 Bewust beleven, herkennen en met eigen woorden beschrijven en onder begeleiding toepassen van:

Variaties op een zelfde handeling.

Handelingen die horen bij een bepaalde situatie.

Het afstemmen van handelingen op de andere spelers.

Het aanpassen aan de taal aan de spelsituatie.

(8j-10j)

MUge2.4.2.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven en gericht toepassen van:

Verfijnde handelingen door nuances te leggen in het uitbeelden.

Het verzinnen van handelingen bij personages, ruimtes en situaties.

De functie van een handeling uit een scène.

Het geruik van verschillende taalregisters die aansluiten bij de spesituatie.

(10j-12j)

MUge2.4.3 Structuur (spelinhoud verzinnen, verhaalopbouw, spanning en sfeer)

MUge2.4.3.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Onderscheidt tussen spel en werkelijkheid.

Het verzinnen van eenvoudige (gekende) situaties.

Het bedenken van nieuw spelidee dat aansluit bij een gespeelde situatie.

(2.5j-5j)

MUge2.4.3.2 Bewust beleven en herkennen van:

Het bedenken van eenvoudige probleemsituatie vanuit een vooraf geschetse situatie.

De opbouw van een eenvoudig verhaal, stuk met een begin en midden.

(5j-8j)

MUge2.4.3.3 Bewust beleven, herkennen en met eigen woorden beschrijven en onder begeleiding toepassen van:

Het bedenken van een eenvoudige dramatische situatie (wie-wat-waar).

De sfeer van een scène.

De structuur van een scène/stuk met een begin, midden en slot.

(8j-10j)

MUge2.4.3.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven en gericht toepassen van:

Een dramatisch conflict vanuit een situatie.

De structuur van een verhaal met een begin, verloop en einde waarin dramatische spanning aanwezig is.

Het bedenken van scenario waarin plaats is voor verschillende spelers.

(10j-12j)

MUge2.4.4 Tijd (verbeelde tijd, timing)

MUge2.4.4.1 Speels en onder begeleiding beleven van een gekende tijdsbeleving.

(2.5j-5j)

MUge2.4.4.2 Bewust beleven en herkennen van:

Grote accenten in een verbeelde tijdsbeleving.

De tijd nodig om een scène te spelen.

(5j-8j)

MUge2.4.4.3 Bewust beleven, herkennen en met eigen woorden beschrijven en onder begeleiding toepassen van:

Werkelijke en verbeelde tijd.

Kenmerken van een tijdsbeleving in een scène.

Het nemen van de tijd om een situatie te spelen.

Timing in een scène.

(8j-10j)

MUge2.4.4.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven en gericht toepassen van:

De suggestie van de verbeelde tijd.

Eenzelfde scène in een andere tijdsbeleving.

Wat tijdsbeleving met een publiek doet.

Timing in een dialoog of scène.

(10j-12j)

MUge2.4.5 Ruimte (ruimtebewustzijn, ruimtesuggestie, ruimteverdeling, open spelen, mise-en-scène)

MUge2.4.5.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Het innemen van de ruimte.

Het weergeven van een ruimte (met attributen).

Het inrichten van een speelruimte (decor).

(2.5j-5j)

MUge2.4.5.2 Bewust beleven en herkennen van:

Het gebruik van de ruimte.

Het weergeven van een eenvoudige ruimte door gepaste handelingen en personages.

Het inrichten van een speelruimte (decor) met voorwerpen.

(5j-8j)

MUge2.4.5.3 Bewust beleven, herkennen en met eigen woorden beschrijven en onder begeleiding toepassen van:

Het gebruik van de ruimte (het speelvlak).

Het verbeelden van een ruimte (met eenvoudige materialen).

Een afgesproken plaatsbepaling.

Het open spelen voor een publiek.

(8j-10j)

MUge2.4.5.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven en gericht toepassen van:

De ruimte en de ruimteverdeling op een scène.

Mise-en-scène.

Het open spelen voor een publiek.

Het ontwerpen van een functioneel gestileerd decor.

(10j-12j)

MUge2.4.6 Samenspel (interactie, aandacht geven, acceptatie, generositeit)

MUge2.4.6.1 Speels en onder begeleiding beleven van:

Het geven van aandacht aan een ander kind in samenspel.

Het inspelen op andere kinderen.

(2.5j-5j)

MUge2.4.6.2 Bewust beleven en herkennen van:

Het aandacht geven aan verschillende andere spelers.

Het inspelen op de spelsituatie waarin meerdere spelers betrokken zijn.

Vanuit een rol of situatie reageren op andere leerlingen.

(5j-8j)

MUge2.4.6.3 Bewust beleven, herkennen en met eigen woorden beschrijven en onder begeleiding toepassen van:

Het verdelen van de aandacht over verschillende spelers op het speelvlak.

Een (bij)rol spelen in functie van een groter geheel.

Het accepteren van spelideeën.

(8j-10j)

MUge2.4.6.4 Bewust beleven, herkennen, beschrijven en gericht toepassen van:

Het geloofwaardig in interactie gaan met verschillende personages.

Het positief inspelen op ideeën, spelsuggesties van andere spelers.
Het aanbieden van spelsuggesties waarmee het samenspel gestimuleerd wordt.
Het innemen van een rol die het geheel (van de voorstelling) ten goede komt.
(10j-12j)

MuGe3 Boodschappen en symboliek in kunst en muzische expressie begrijpen en verwerken.

MUge3.1 Associëren bij de betekenis van een kunstwerk. Duidelijke verhalen, emoties of onderwerpen herkennen en hierover communiceren. (2.5j-5j)

MUge3.2 Eigen emoties, ervaringen en ideeën in het muzisch handelen verwerken. (2.5j-5j)

MUge3.3 Een (eigen) betekenis geven (emotie, verbeelding ...) aan wat men in kunst en muzische expressie ervaart en beleeft. (5j-8j)

MUge3.4 Voor eigen emoties, ervaringen en ideeën een passende vormgeving kiezen. (5j-8j)

MUge3.5 Betekenis of boodschap in kunst en expressie toekennen en dit koppelen aan de vormgeving - gevoeligheid ontwikkelen voor symbolen en metaforen en die verbinden met cultuuruitingen van groepen, religies, landen ... (8j-10j)

MUge3.6 Experimenteren met beeldspraak en een eigen boodschap in een sprekende vormgeving verwerken. (8j-10j)

MUge3.7 Een eigen interpretatie geven aan een kunstwerk en die vergelijken met anderen. Actief de betekenis. (symboliek, boodschap, beeldspraak) van kunstwerken onderzoeken en die verbinden met de context (10j-12j)

MUge3.8 In de eigen expressie een boodschap, beeldspraak of symbool verwerken en over die betekenisgeving communiceren en filosoferen. (10j-12j)

MUge4 Diverse (kunstzinnige) cultuurervaringen opdoen en verwerken; de waarde en functie van kunst in de samenleving ervaren.

MUge4.1 Cultuurervaringen meemaken in beeld, muziek, dans en drama op school en in de omgeving. (2.5j-6j)

MUge4.2 Communiceren over cultuurervaringen en die speels verwerken - speels kennismaken met verschillende liederen, muziekstukken, verhalen, dansen, beeldende kunstwerken ... (2.5j-6j)

MUge4.3 Participeren aan een gevarieerd aanbod aan kunst en cultuur, in gesprek gaan met kunstenaars, cultuurwerkers en ambachtslui. (6j-8j)

MUge4.4 Communiceren over cultuurervaringen en die creatief verwerken. (6j-8j)

MUge4.5 Actief kennismaken met een gevarieerde waaier aan liederen, muziekstukken, verhalen, dansen, beeldende kunstwerken ... (6j-8j)

MUge4.6 Kunst- en cultuurervaringen opdoen in de ruime omgeving en de diversiteit ervan opmerken. (8j-10j)

MUge4.7 Communiceren met makers van kunst en cultuur en kennismaken met de waarde en functie van kunst. (8j-10j)

MUge4.8 Cultuurervaringen creatief verwerken, erover communiceren en een eigen mening verwoorden. (8j-10j)

MUge4.9 De eigen culturele bagage aanvullen in verschillende kunstdomeinen. (8j-10j)

MUge4.10 Actief participeren aan een divers aanbod kunst- en cultuur en er in interactie mee gaan. (10j-12j)

MUge4.11 Beseffen wat de waarde en functie van kunst en cultuur is in de maatschappij. (10j-12j)

MUge4.12 Cultuurervaringen betekenisvol verwerken en reflecteren over de eigen kunst- en cultuurbeleving. (10j-12j)

MUge4.13 De eigen culturele bagage verrijken en aanspreken in verschillende kunstdomeinen, met aandacht voor cultureel erfgoed. (10j-12j)

MUge5 Muzische domeinen, hun werkvormen en vormgevingsmiddelen ontdekken, doelgericht kiezen en combineren om zich expressief te uiten.

MUge5.1 (Spontaan) Experimenteren met expressiemogelijkheden om een eigen idee, ervaring, fantasie vorm te geven. (4j-6j)

MUge5.2 Expressie benutten als communicatiemiddel. (4j-6j)

MUge5.3 Kiezen uit een waaier van muzische domeinen, werkvormen en vormgevingsmiddelen die het best aansluiten bij wat men wil uitdrukken. (6j-8j)

MUge5.4 Gericht onderzoeken welke domeinen, (combinaties van) werkvormen en vormgevingsmiddelen geschikt zijn om zich uit te drukken. (8j-10j)

MUge5.5 Deze inzetten om met anderen te communiceren. (8j-10j)

MUge5.6 Combinaties van) werkvormen en vormgevingsmiddelen in de verschillende muzische domeinen analyseren en inzetten om zich creatief te uiten. (10j-12j)

Muzische vaardigheid

MUva1 Tot kwaliteitsvol muzisch samenspel komen.

MUva1.1 Plezier beleven aan samen muzisch bezig zijn en muzisch samenspel. (2.5j-12j)

MUva1.2 Zich aanpassen aan de regels van het muzisch samenspel. (2.5j-12j)

MUva1.3 Bereid zijn en geduld oefenen om tot harmonisch samenspel te komen. (2.5j-12j)

MUva1.4 Samen een muzische opdracht uitvoeren in beeld, muziek, dans en drama. (2.5j-6j)

MUva1.5 (Onder begeleiding) samenwerken met anderen vanuit een gemeenschappelijk (muzisch) doel. (6j-8j)

MUva1.6 De eigen inbreng flexibel afstemmen op die van anderen, elkaar ondersteunen en zo tot kwaliteitsvol samenspel komen in een muzische opdracht. (8j-10j)

MUva1.7 Aanwezige talenten en kwaliteiten complementair inzetten, richting (regie) kunnen geven en volgen in functie van een gemeenschappelijk muzisch doel en daarbij verbondenheid creëren. (10j-12j)

MUva2 Gericht beschouwen van beelden, muziek, dans en drama met oog voor de muzische bouwstenen, werkvormen en vormgevingsmiddelen.

MUva2.1 Speels en onder begeleiding waarnemen. (2.5j-(j))

MUva2.2 Opvallende elementen in een (kunst)werk waarnemen en zich daarover uitdrukken. (2.5j-5j)

MUva2.3 Op een intense manier en onder begeleiding waarnemen. (5j-7j)

MUva2.4 Eigenschappen van een (kunst)werk verkennen en erover praten. (5j-7j)

MUva2.5 Tijd nemen om grondig waar te nemen. (7j-9j)

MUva2.6 Eigenschappen van een (kunst)werk onderscheiden en opgedane indrukken verwoorden. (7j-9j)

MUva2.7 Geconcentreerd op onderzoek gaan en onder begeleiding het waarnemingsvermogen versterken. (9j-10j)

MUva2.8 Kenmerken en eigenheid van een (kunst)werk (bouwsteen, werkvorm, vormgevingsmiddelen) opsporen en met eigen woorden nauwkeurig beschrijven. (9j-10j)

MUva2.9 Waarnemingsvermogen actief en spontaan inzetten; (kunst)werken grondig waarnemen met oog voor specifieke details en bijzonderheden, strategieën aanwenden om het waarnemingsvermogen te versterken. (10j-12j)

MUva2.10 Voorkennis en ervaring gebruiken om nieuwe impressies grondig te analyseren. (10j-12j)

MUva2.11 De opgedane beschouwing (bouwsteen, werkvorm, vormgevingsmiddelen) op een genuanceerde wijze verwoorden. (10j-12j)

MUva3 De technische en expressieve vaardigheden die nodig zijn om zich muzisch uit te drukken in beeld, muziek, dans en drama verfijnen.

MUva3.1 Beeld

MUva3.1.1 Beeldspel

MUva3.1.1.1 Een beeldspel spelen onder begeleiding. (2.5j-8j)

MUva3.1.1.2 Spontaan spelen met beeldend spel, bouw materiaal ... (individueel of in groep). (2.5j-8j)

MUva3.1.1.3 Spelen met (constructie)materialen. (2.5j-8j)

MUva3.1.1.4 Creatief werken met beeldmateriaal naar aanleiding van een spel. (8j-10j)

MUva3.1.1.5 Zelfstandig beeldend spelen met materialen. (8j-10j)

MUva3.1.1.6 Zelfstandig een beeldspel spelen en variaties bedenken. (10j-12j)

MUva3.1.1.7 Anderen aanzetten tot het spelen met materialen. (10j-12j)

MUva3.1.2 Tekenen

MUva3.1.2.1 Exploreren en experimenteren met het tekenen met verschillende materialen. (2.5j-5j)

MUva3.1.2.2 Oefenen in het schetsen, ontwerp tekenen en fantasie tekenen met verschillende materialen. (5j-10j)

MUva3.1.2.3 De techniek van het tekenen met verschillende materialen verfijnen. (10j-12j)

MUva3.1.3 Schilderen

MUva3.1.3.1 Exploreren en experimenteren met het maken van afdrukken, stempelen met verschillende materialen. (2.5j-5j)

MUva3.1.3.2 Exploreren en experimenteren met het schilderen met verschillende materialen. (2.5j-5j)

MUva3.1.3.3 Oefenen in het schilderen met verschillende materialen en het beschilderen van volumes. (5j-8j)

MUva3.1.3.4 Oefenen met eenvoudige druktechnieken. (5j-8j)

MUva3.1.3.5 Het schilderen verfijnen door gebruik te maken van verdunde en onverdunde verf. (8j-10j)

MUva3.1.3.6 Verfijnen van eenvoudige druktechnieken. (8j-10j)

MUva3.1.3.7 Schildertechniek met kwast en penseel verfijnen. (10j-12j)

MUva3.1.3.8 Iets complexere druktechnieken verkennen. (10j-12j)

MUva3.1.4 Werken met plastische materialen

MUva3.1.4.1 Exploreren en experimenteren met het boetseren met plastische materialen. (2.5j-5j)

MUva3.1.4.2 Oefenen in het boetseren: uit één stuk, door weghalen ... (5j-8j)

MUva3.1.4.3 Oefenen in het boetseren met onderdelen en die hechten (rolletjes, kleiplaten, kleireliëf). (8j-12j)

MUva3.1.4.4 Complexere boetseertechnieken verkennen met (nieuwe) plastische materialen. (8j-12j)

MUva3.1.4.5 Mogelijkheden verkennen van werken met plastische materialen op een skelet/draadgeraamte. (8j-12j)

MUva3.1.5 Collage, assemblage, constructie, beeldouwen, textiel

MUva3.1.5.1 Exploreren en experimenteren met het knippen, scheuren en plakken met verschillende soorten papier. (2.5j-5j)

MUva3.1.5.2 Exploreren en experimenteren met constructiemateriaal, bouwen met stapelbare vormen. (2.5j-5j)

MUva3.1.5.3 Exploreren van en experimenteren met stof, draad en touwsoorten. (2.5j-5j)

MUva3.1.5.4 Oefenen in het maken van collages met combinaties van verschillende soorten papier. (5j-8j)

MUva3.1.5.5 Oefenen met verschillende hechttechnieken. (5j-8j)

MUva3.1.5.6 Oefenen in het maken van constructies en assemblages. (5j-8j)

MUva3.1.5.7 Verkennen en onderzoeken van (eenvoudige) constructie- en verbindingstechnieken. (8j-10j)

MUva3.1.5.8 Oefenen in het maken van collages en assemblages met combinaties van verschillende soorten papier en materialen. (8j-10j)

MUva3.1.5.9 Kennismaken met creatieve houtbewerking (spijkeren, zagen en schuren). (8j-10j)

MUva3.1.5.10 Oefenen in het textiel verwerken: textiel maché, textielcollage ... (8j-10j)

MUva3.1.5.11 Verkennen van textiel maken: weven, knopen en spanwerk, viltten ... (8j-10j)

MUva3.1.5.12 Verkennen en onderzoeken van (complexere) constructie- en verbindingstechnieken met (nieuwe) materialen bij collages, assemblages en constructies in 2D en 3D verfijnd gebruik maken van verschillende materialen. (10j-12j)

MUva3.1.5.13 Verkennen van ruimtelijk werken met steen (beeldhouwen, werken met mozaïek, gipssnede). (10j-12j)

MUva3.1.5.14 Verder verkennen van textiel maken en toegepast vormgeven (oa. kostuums maken). (10j-12j)

MUva3.1.5.15 Verkennen van (complexere/nieuwe) textielbewerkingstechnieken. (10j-12j)

MUva3.2 Muziek

MUva 3.2.1 Muziekspel

MUva3.2.1.1 Een muziekspel spelen onder begeleiding (en met ondersteuning). (2.5j-8j)

MUva3.2.1.2 Spontaan spelen met stem, geluid, instrumenten, materialen ... (individueel of in groep). (2.5j-8j)

MUva3.2.1.3 Actief meedoen bij een speellied (met of zonder begeleiding). (2.5j-8j)

MUva3.2.1.4 Creatief werken met stem, geluid, instrumenten, materialen ... naar aanleiding van een spel. (8j-10j)

MUva3.2.1.5 Zelfstandig spelen met stem, geluid, instrumenten, materialen. (8j-10j)

MUva3.2.1.6 Zelfstandig een muziekspel spelen en variaties bedenken. (10j-12j)

MUva3.2.1.7 Anderen aanzetten tot het spelen met stem, geluid, instrumenten, materialen. (10j-12j)

MUva3.2.2 Musiceren met de stem

MUva3.2.2.1 Zingen met aangepast stembereik (2.5 – 4: koekoeksroep: la' - fa#, kleuterdeun: la' - si' - la' - fa#; 4 - 5: re' - mi' - fa# - la' - si') en goed stemgebruik. (2.5j-5j)

MUva3.2.2.2 Onder begeleiding experimenteren met eenstemmige, korte en ritmisch eenvoudige liedjes. (2.5j-5j)

MUva3.2.2.3 Oefenen op eenvoudige liedjes met duidelijke vorm/structuur. (2.5j-5j)

MUva3.2.2.4 Zingen met aangepast stembereik (do' - do''), met aandacht voor articulatie en zuiverheid. (5j-8j)

MUva3.2.2.5 Onder begeleiding experimenteren met zingen van eenstemmige en ritmisch eenvoudige liedjes in verschillende maatsoorten. (5j-8j)

MUva3.2.2.6 Oefenen op eenvoudige liedjes met duidelijke vorm/structuur. (5j-8j)

MUva3.2.2.7 Zingen met een aangepast stembereik (do' - re''), met aandacht voor articulatie en zuiverheid. (8j-10j)

MUva3.2.2.8 Onder begeleiding experimenteren met eenstemmige en meerstemmige liederen (canons). (8j-10j)

MUva3.2.2.9 Oefenen op eenvoudige liedjes met gevarieerde vorm/structuur. (8j-10j)

MUva3.2.2.10 Zingen met een aangepast stembereik (la' - fa''), met aandacht voor ademhaling, articulatie, dynamische verschillen, zuiverheid en voordracht. (10j-12j)

MUva3.2.2.11 Onder begeleiding experimenteren met eenstemmige en meerstemmige liederen (canons). (10j-12j)

MUva3.2.2.12 Oefenen op liedjes met complexere vorm/structuur. (10j-12j)

MUva3.2.3 Musiceren met instrumenten en materialen

MUva3.2.3.1 Exploreren van en experimenteren met instrumenten en materialen. (2.5j-4j)

MUva3.2.3.2 Improviserend meespelen met een liedje of een muziekje. (2.5j-4j)

MUva3.2.3.3 Onderzoeken van verschillende bespeelmogelijkheden met respect voor het materiaal. (4j-6j)

MUva3.2.3.4 Experimenteren met het instrumentaal begeleiden van liedjes. (4j-6j)

MUva3.2.3.5 Oefenen op verschillende bespeelmogelijkheden en zoeken naar verschillende klankkleuren op een instrument. (6j-8j)

MUva3.2.3.6 Eenvoudige korte muziekstukken met instrumenten en materialen uitvoeren. (6j-8j)

MUva3.2.3.7 Oefenen op het instrumentaal begeleiden van liedjes. (6j-8j)

MUva3.2.3.8 Oefenen op bespeelmogelijkheden die passen bij het instrument, variaties in klankkleur benutten. (8j-10j)

MUva3.2.3.9 Gestructureerde muziekstukken (maat, ritme, ritmische patronen, muzikale zinnen, herhalingen ...) met instrumenten en materialen uitvoeren met oog voor contrasten. (8j-10j)

MUva3.2.3.10 Oefenen op het instrumentaal begeleiden van liedjes (ritmische en melodische ostinaat). (8j-10j)

MUva3.2.3.11 De verschillende bespeelmogelijkheden en klankkleuren van instrumenten benutten. (10j-12j)

MUva3.2.3.12 Muziekstukken met instrumenten en materialen uitvoeren. (10j-12j)

MUva3.2.3.13 Met ondersteuning een eenvoudig voor- en naspel en begeleiding uitvoeren bij een lied. (10j-12j)

MUva3.2.4 Musiceren met grafische partituren

MUva3.2.4.1 Experimenteren met grafische voorstellingen van klanken. (4j-6j)

MUva3.2.4.2 Contrastrijke klanken grafisch noteren en spelen. (4j-6j)

MUva3.2.4.3 Experimenteren met eenvoudige grafische partituren (uitvoeren, ontwerpen). (6j-8j)

MUva3.2.4.4 Muzikale tegenstellingen en herhalingen grafisch vastleggen en spelen. (6j-8j)

MUva3.2.4.5 Oefenen op het uitvoeren en ontwerpen van grafische partituren met aandacht voor nuances en opbouw in muziek. (8j-10j)

MUva3.2.4.6 Kennismaken met de basisprincipes van klassieke muzieknotatie (noten en rusten, de notenbalk ...). (8j-10j)

MUva3.2.4.7 Oefenen op het uitvoeren en ontwerpen van complexere grafische partituren. (10j-12j)

MUva3.2.4.8 Kennismaken met de basisprincipes van de klassieke muzieknotatie (kwart, halve en hele noten en de daarbij behorende rusten, meerstemmigheid ...). (10j-12j)

MUva3.2.5 Ontwerpen van klank en muziek

MUva3.2.5.1 Experimenteren met het componeren van muzikale zinnen en korte klankstukken met herhalingen. (4j-6j)

MUva3.2.5.2 Componeren van korte klankstukken met herhalingen en stiltemomenten. (6j-8j)

MUva3.2.5.3 Experimenteren met liedteksten en bestaande liederen aanpassen. (8j-10j)

MUva3.2.5.4 Klankstukken componeren met een duidelijke structuur en opbouw. (8j-10j)

MUva3.2.5.5 Experimenteren met eigen teksten op een bestaande melodie of op een eigen (eenvoudige) melodielijn. (10j-12j)

MUva3.2.5.6 Muziekstukken componeren met een duidelijke structuur en opbouw. (10j-12j)

MUva3.2.6 Muziek begrijpen door beweging

MUva3.2.6.1 Exploreren en experimenteren met bewegingen op muziek. (4j-6j)

MUva3.2.6.2 Experimenteren met bewegingen op muzikale tegenstellingen en structuur. (6j-8j)

MUva3.2.6.3 Experimenteren met bewegingen vanuit muziekbouwstenen. (8j-10j)

MUva3.2.6.4 Onder begeleiding muziek vertalen naar een bewegingsstuk. (8j-10j)

MUva3.2.6.5 Experimenteren met bewegingen vanuit een combinatie van muziekbouwstenen. (10j-12j)

MUva3.2.6.6 Zelfstandig een bewegingsstuk maken op basis van een muziekstuk. (10j-12j)

MUva3.3 Dans

MUva3.3.1 Bewegingsexpressie

MUva3.3.1.1 Exploreren en experimenteren met het hele lichaam tijdens het dansen. (3j-6j)

MUva3.3.1.2 Eenvoudige dansopdrachten uitvoeren naar aanleiding van een thema of verhaal. (3j-6j)

MUva3.3.1.3 Met ondersteuning bewegingen verzinnen die aansluiten bij een thema of verhaal. (3j-6j)

MUva3.3.1.4 Experimenteren met het hele lichaam en met afzonderlijke lichaamsdelen tijdens het dansen. (6j-8j)

MUva3.3.1.5 Onder begeleiding bewegen vanuit een bewegingskwaliteit. (6j-8j)

MUva3.3.1.6 Bewegingen improviseren die aansluiten bij een thema of verhaal. (6j-8j)

MUva3.3.1.7 Oefenen in het variëren in totaalbewegingen en geïsoleerde bewegingen. (8j-10j)

MUva3.3.1.8 Een variatie aan bewegingen uitvoeren bij een bewegingskwaliteit. (8j-10j)

MUva3.3.1.9 Verfijnen van bewegingsmogelijkheden van het lichaam. (10j-12j)

MUva3.3.1.10 Bewegingswoorden en bewegingskwaliteiten uit een thema halen en die gebruiken in dans. (10j-12j)

MUva3.3.1.11 Een variatie aan bewegingen improviseren die aansluiten bij een thema of verhaal. (10j-12j)

MUva3.3.1.11 In groep een bewegingsstuk opbouwen met eigen bewegingen die aansluiten bij een thema of verhaal. (10j-12j)

MUva3.3.2 Dansspel

MUva3.3.2.1 Een dansspel spelen onder begeleiding. (3j-8j)

MUva3.3.2.2 Spontaan spelen met bewegingen (individueel of in groep). (3j-8j)

MUva3.3.2.3 Bewegen bij dans- en speelliederen. (3j-8j)

MUva3.3.2.4 Creatief werken met bewegingen naar aanleiding van een spel. (8j-10j)

MUva3.3.2.5 Zelfstandig spelen met bewegingen. (8j-10j)

MUva3.3.2.6 Zelfstandig een dansspel spelen en variaties bedenken. (10j-12j)

MUva3.3.2.7 Anderen aanzetten tot het spelen met bewegingen. (10j-12j)

MUva3.3.3 Gestructureerde dans

MUva3.3.3.1 Onder begeleiding een eenvoudige dansopstelling innemen (rij, kring, slinger). (3j-6j)

MUva3.3.3.2 En groepsverband op enkele manieren (stappen, huppelen ...) op een lied/muziek bewegen. (3j-6j)

MUva3.3.3.3 Samen met andere kinderen eenzelfde beweging uitvoeren. (3j-6j)

MUva3.3.3.4 En groepsverband op verschillende manieren op een lied bewegen. (6j-8j)

MUva3.3.3.5 In tweetallen / twee groepen elk een andere beweging uitvoeren. (6j-8j)

MUva3.3.3.6 Met (verbale) ondersteuning een dansopstelling en beginhouding innemen. (6j-8j)

MUva3.3.3.7 Een dansopstelling en beginhouding innemen. (8j-10j)

MUva3.3.3.8 Een eenvoudige aangeleerde danspas en beweging uitvoeren. (8j-10j)

MUva3.3.3.9 In verschillende groepen een andere beweging uitvoeren. (8j-10j)

MUva3.3.3.10 Nauwkeurig een complexere dansopstelling en beginhouding innemen. (10j-12j)

MUva3.3.3.11 Op het juiste moment de aangeleerde passen en dansfiguren uitvoeren. (10j-12j)

MUva3.3.3.12 Leiden en volgen in tweetallen of kleine groepen. (10j-12j)

MUva3.3.4 Dans ontwerpen

MUva3.3.4.1 Met ondersteuning eenvoudige bewegingen ontwerpen en inhouden. (3j-6j)

MUva3.3.4.2 Experimenteren met het ontwerpen van twee of drie bewegingen na elkaar en eenvoudige bewegingszinnen. (3j-6j)

MUva3.3.4.3 Eenvoudige dans en bewegingskaarten ordenen tot een bewegingspartituur en die uitvoeren. (3j-6j)

MUva3.3.4.4 Onder begeleiding eenvoudige bewegingszinnen en bewegingsreeksen ontwerpen. (6j-8j)

MUva3.3.4.5 Experimenteren met het ontwerpen van een eenvoudige grafische notatie, in groep en met begeleiding. (6j-8j)

MUva3.3.4.6 In groep(en) een eenvoudige bewegingsreeks ontwerpen vanuit onderzochte bewegingen. (8j-10j)

MUva3.3.4.7 Experimenteren met het ontwerpen van een grafische notatie. (8j-10j)

MUva3.3.4.8 Een korte dans ontwerpen met een begin, verloop en einde, in tweetallen of kleine groepen. (8j-10j)

MUva3.3.4.9 In groep(en) een complexere bewegingsreeks ontwerpen. (10j-12j)

MUva3.3.4.10 Variëren op een bestaande beweging en die integreren in een dansstuk. (10j-12j)

MUva3.3.4.11 Een eigen grafische notatie verzinnen en die in een danspartituur weergeven. (10j-12j)

MUva3.3.4.12 Samen een gevarieerde dansvoorstelling ontwerpen en structureren. (10j-12j)

MUva3.4 Drama

MUva3.4.1 Dramaspel

MUva3.4.1.1 Spontaan spelen met doen alsof (individueel of in groep)

Handelingen nabootsen.

Herkenbare situaties en rollen spelen.

Fantasierollen spelen

Een dramaspel spelen onder begeleiding.

Spelen met stem, mimiek, lichaam, attributen en verkleedmateriaal.

(2.5j-8j)

MUva3.4.1.2 Naar aanleiding van een spel een personage, situatie, voorwerp of handeling spelen.

(8j-10j)

MUva3.4.1.3 Zelfstandig dramatisch spelen met stem, mimiek, het lichaam en attributen spelen. (8j-

10j)

MUva3.4.1.4 Zelfstandig een dramaspel spelen en variaties bedenken. (10j-12j)

MUva2.4.1.5 Anderen aanzetten tot het spelen met stem, mimiek, het lichaam en attributen. (10j-12j)

MUva3.4.2 Drama met materialen

MUva3.4.2.1 Experimenteren met vertrouwde materialen. (2.5j-6j)

MUva3.4.2.2 Experimenteren met allerhande attributen. (2.5j-6j)

MUva3.4.2.3 Met poppen en figuren een (bestaand) verhaal spelen. (2.5j-6j)

MUva3.4.2.4 Experimenteren met aangepast stemgebruik. (2.5j-6j)

MUva3.4.2.5 Oefenen op het hanteren van poppen, figuren (schim, masker) en objecten en het spelen van een aantal eenvoudige handelingen. (6j-8j)

MUva3.4.2.6 Oefenen op aangepast stemgebruik. (6j-8j)

MUva3.4.2.7 Handelingen verzinnen met attributen (herdefiniëren). (6j-8j)

MUva3.4.2.8 Oefenen op het technisch hanteren van verschillende soorten poppen, figuren (schim, masker) en objecten. (8j-10j)

MUva3.4.2.9 Oefenen op aangepast stem- en lichaamsgebruik. (8j-10j)

MUva3.4.2.10 Oefenen op het inzetten en herdefiniëren van attributen in een scène. (8j-10j)

MUva3.4.2.11 Verfijnen van een aantal basisbewegingen met poppen, figuren (schim, masker) en objecten. (10j-12j)

MUva3.4.2.12 Verfijnen van aangepast stem- en lichaamsgebruik. (10j-12j)

MUva3.4.2.13 Combineren van attributen, poppen, figuren en objecten van de scène. (10j-12j)

MUva3.4.3 Verbaal drama

MUva3.4.3.1 Meespelen met de leerkracht-in-rol en er eenvoudige spelsituaties bij bedenken. (3j-6j)

MUva3.4.3.2 Experimenteren met stem (tekst) en lichaam (handeling) en ermee improviseren. (3j-6j)

MUva3.4.3.3 Experimenteren met het expressief voordragen van gedichten (met ondersteuning). (3j-6j)

MUva3.4.3.4 Reageren op de probleemstelling (dramatisch conflict) vanuit de leerkracht-in-rol en met de stem (tekst) en het lichaam (handeling) erop inspelen. (6j-8j)

MUva3.4.3.5 Eenvoudige regieaanwijzingen toepassen in het spel. (6j-8j)

MUva3.4.3.6 Onder begeleiding eenvoudige afspraken maken in de scène (wie-wat-waar). (6j-8j)

MUva3.4.3.7 Oefenen in het expressief voordragen van een gedicht. (6j-8j)

MUva3.4.3.8 Oefenen op het variëren in stem- en lichaamsgebruik. (8j-10j)

MUva3.4.3.9 Eenvoudige regieaanwijzingen van andere kinderen volgen in het spel. (8j-10j)

MUva3.4.3.10 Afspraken maken in de scène (wie-wat-waar-wanneer). (8j-10j)

MUva3.4.3.11 Experimenteren met tekst tijdens het improviseren (met andere kinderen). (8j-10j)

MUva3.4.3.12 Poëzie brengen met bewuste aandacht voor stem- en lichaamsgebruik. (8j-10j)

MUva3.4.3.13 Variëren in stem- en lichaamsgebruik, dit verfijnen. (10j-12j)

MUva3.4.3.14 Experimenteren met het geven van eenvoudige regieaanwijzingen aan andere kinderen. (10j-12j)

MUva3.4.3.15 Afspraken maken in de scène (wie-wat-waar-wanneer-waarom). (10j-12j)

MUva3.4.3.16 Oefenen in het creatief spelen met tekst tijdens improviseren (met andere kinderen). (10j-12j)

MUva3.4.3.17 Bewust de sfeer van poëzie versterken met passend stem- en lichaamsgebruik. (10j-12j)

MUva3.4.4 Non-verbaal drama

MUva3.4.4.1 Experimenteren met het uitbeelden van personages en situaties die de leerkracht vertelt. (3j-6j)

MUva3.4.4.2 Experimenteren met het lichaam om expressief uit te beelden. (3j-6j)

MUva3.4.4.3 Oefenen op het uitbeelden van personages en situaties die de leerkracht vertelt. (6j-8j)

MUva3.4.4.4 Experimenteren met het aanpassen van lichaamshouding, -beweging en -mimiek aan de spelsituatie of verhaal in non-verbaal spel. (6j-8j)

MUva3.4.4.5 Experimenteren met het beschrijven van een personage of situatie die anderen uitbeelden. (8j-10j)

MUva3.4.4.6 Oefenen op het spelen en improviseren van een non-verbale scène door expressief gebruik van het lichaam en mimiek. (8j-10j)

MUva3.4.4.7 Verzinnen van situaties en personages die anderen uitbeelden. (10j-12j)

MUva3.4.4.8 Verfijnen van non-verbale scène door expressief gebruik te maken van het lichaam en mimiek. (10j-12j)